

Відгук

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Кроль Ірини Миколаївни

«Культурна спадщина олімпійського руху в системі олімпійської освіти», яка

подана на здобуття наукового ступеня кандидата наук

з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.01 –

олімпійський і професійний спорт

1. Актуальність обраної теми

Сучасна шкільна освіта в Україні спрямована на створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості, виховання покоління, здатного навчатися упродовж усього життя, створювати і примножувати цінності суспільства.

Динамізм, притаманний сучасній цивілізації, підвищення соціальної мобільності та ролі особистості вимагають нових підходів до розробки методології освіти, сучасних технологій освітнього процесу, формування освітнього простору як гаранта розвитку особистості. Саме на це спрямована Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (розпорядження КМУ № 988-р від 14 грудня 2016 р.), що вбачає у підростаючому поколінні цілісну всебічно розвинену особистість, здатну до критичного мислення, і таку, яка у своїх діях керується морально-етичними принципами.

Багатьма поколіннями вчених доведено, що історія олімпійського руху, його спадщина, ідеали та цінності, місце у системі явищ сучасного суспільства, має чимале виховне й освітнє значення. Культурна спадщина олімпійського руху як невід’ємна складова надбань світової культури в системі олімпійської освіти є дієвим чинником формування олімпійської ментальності сучасного соціуму і, передусім, дітей та молоді.

Детальний аналіз робіт провідних вітчизняних і зарубіжних учених, предметом дослідження яких є різні напрями олімпійського руху, олімпійської

освіти, олімпійської спадщини, гуманістичного виховання і завдання, що стоять перед національною системою освіти, дозволили автору визначити актуальність дослідження «Культурна спадщина олімпійського руху в системі олімпійської освіти».

Дисертаційна робота Кроль І. М. доводить, що використання культурної спадщини олімпійського руху в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти України сприяє залученню більш широкого загалу школярів до гуманістичних ідеалів та цінностей олімпізму; олімпійської спадщини і її культурної складової; фізкультурно-спортивної діяльності; здорового способу життя, і як наслідок, – реалізації завдань Нової української школи, а саме, формуванню у школярів ціннісно-сміслової, загальнокультурної, навчально-пізнавальної компетентностей та компетентності особистісного самовдосконалення.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Результати дисертаційної роботи Кроль Ірини Миколаївни мають системний об'єктивний характер. У проведеному дослідженні подано теоретичний аналіз і узагальнення фундаментальних праць знаних вітчизняних і зарубіжних учених. Автором логічно сформульовано структурні компоненти: мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, які адекватні тематиці наукового дослідження. Разом із висновками і практичними рекомендаціями структурні компоненти дослідження складають грамотно побудовану та логічно завершену структуру наукової роботи. Використаний комплекс методів є відповідним проблематиці дослідження і сучасним вимогам до кваліфікаційних робіт рівня дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт.

Дисертаційну роботу викладено на 275 сторінках загального тексту. Вона складається з анотацій, вступу, п'яти розділів, практичних рекомендацій,

висновків, списку використаних літературних джерел (284), 41 додаток. Робота містить 21 таблицю та 38 рисунків.

У **вступі** автором обґрунтовано актуальність обраної теми, сформульовано структурні компоненти дослідження (об'єкт, предмет, мету, завдання, наукову новизну, практичну значущість), охарактеризовано особистий внесок здобувача, відображено апробацію матеріалів дисертації на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

У першому розділі **«Олімпійська освіта як частина олімпійської культури»** автором відображено результати аналізу літературних джерел з питань: обґрунтування місця та ролі культурної спадщини олімпійського руху в системі олімпійської освіти; узагальнено відомості про витoki культурної спадщини олімпійського руху, її відображення у творах мистецтва в різні історичні епохи та її роль як невід'ємної складової загальнолюдської культури і сучасного олімпійського руху, яка в системі олімпійської освіти є дієвим фактором формування олімпійської ментальності сучасного соціуму і, передусім, дітей і молоді.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** описано й обґрунтовано систему взаємодоповнюючих методів дослідження, етапи виконання дослідження, а також надано інформацію щодо організації дослідження та випробуваного контингенту.

Використані у роботі методи цілком відповідають поставленим завданням, є загальновизнаними та репрезентативними, а використані методики статистичної обробки є адекватними, що дало змогу отримати вірогідні результати.

У третьому розділі **«Художньо-естетичне виховання підлітків засобами культурної спадщини олімпійського руху в процесі освітньої діяльності в системі олімпійської освіти»** автором досліджено системи олімпійської освіти різних країн і місця, яке займає в них культурна спадщина олімпійського руху; описано зміст констатуючого експерименту дослідження, під час якого було проведено анкетування вчителів та учнів, завдяки чому було з'ясовано рівень обізнаності школярів з олімпійськими цінностями та зв'язком спорту з культурою, відвідування ними музеїв та мистецьких виставок; охоплення школярів заняттями

спортом та різними видами мистецтва у позаурочний час. Було визначено ставлення вчителів до ролі олімпійської освіти як одного з факторів гармонійного виховання школярів. Також, було виявлено позитивне ставлення та зацікавленість учасників освітнього процесу (школярів та вчителів) до використання творів мистецтва, пов'язаних з культурною спадщиною олімпійського руху, у процесі викладання предметів гуманітарного та художньо-естетичного циклів закладів загальної середньої освіти.

У четвертому розділі **«Реалізація олімпійської освіти через інтеграцію культурної спадщини олімпійського руху в зміст предметів гуманітарного та художньо-естетичного циклу для учнів 8-х класів»** автором описано проведення і результати творчо-перетворюючого етапу дослідження шляхом впровадження практичних рекомендацій із використання культурної спадщини олімпійського руху в процес викладання навчальних предметів «Зарубіжна література», «Історія», «Географія», «Фізична культура» та інтегрованого курсу «Мистецтво», що входять до типових навчальних планів для учнів 8-х класів ЗЗСО України, в основних закладах загальної середньої освіти, що містять репродукції творів мистецтва, пов'язаних з культурною спадщиною олімпійського руху, та інформацію про їх причетність до визначних подій цього найпопулярнішого явища – своєрідного феномену суспільного життя світового співтовариства.

У п'ятому розділі **«Аналіз і узагальнення результатів дослідження»** дисертантом узагальнено отримані результати, надано порівняння отриманих даних з результатами досліджень інших авторів, констатовано отримання нових наукових фактів, а також даних, що доповнюють і уточнюють ті, що були раніше досліджені.

Висновки дисертаційного дослідження цілком та повністю витікають з отриманих та описаних у роботі результатів, відповідають поставленій меті і завданням.

3. Достовірність результатів дослідження та їх новизна

Наукові положення, основні результати і висновки дисертаційної роботи Кроль І. М. відзначаються науковою новизною, достовірністю та

обґрунтованістю. Мету дослідження досягнуто шляхом поетапного розв'язання поставлених завдань, а статистичне опрацювання отриманих результатів підтверджено узагальнюючими таблицями або графіками.

До результатів, які отримані автором вперше, відноситься те, що підібрано і систематизовано твори мистецтв, пов'язані з історією олімпійського руху, відповідно до тематичного планування предметів гуманітарного циклу (історія, географія, зарубіжна література, фізична культура, інтегрований курс «Мистецтво») для учнів 8-х класів закладів загальної середньої освіти України; розроблено практичні рекомендації щодо інтеграції надбань культурної спадщини олімпійського руху в процес викладання навчальних предметів гуманітарного і художньо-естетичного циклу для учнів 8-х класів закладів загальної середньої освіти України;

Практична значущість. Розроблені практичні рекомендації з інтеграції надбань культурної спадщини олімпійського руху для використання в освітньому процесі студентів і магістрантів закладів фізичної культури і спорту в рамках дисциплін «Олімпійська освіта»; у діяльності національних олімпійських академій. При викладанні навчальних предметів для учнів 8-х класів можуть бути рекомендовані для застосування в процесі реалізації олімпійської освіти в системі роботи закладів загальної середньої освіти; в системі неперервної педагогічної освіти.

Результати дослідження представляють можливість підвищити ефективність навчання, виховання і розвитку особистості учня відповідно до вимог, що висуваються перед сучасною українською освітою; осмислити школярами значення цінностей світової та олімпійської культури для особистісного зростання та вдосконалення.

4. Повнота викладу результатів досліджень в опублікованих працях і їх відповідність вимогам Міністерства освіти і науки України

Основні положення дисертаційної роботи викладено у 11 публікаціях, зокрема в 5 статтях фахових видань України, з яких 4 внесено до міжнародної

наукометричної бази; 3 праці апробаційного характеру; 3 праці, що додатково відображають наукові результати дисертації.

Матеріали дисертаційного дослідження оприлюднені на Міжнародному науковому конгресі «Спорт. Олімпізм. Здоров'є» (Кишинів, Молдова, 2017); XI Міжнародній конференції молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2018), Міжнародному науковому конгресі «Цінності, традиції та новації сучасного спорту» (Республіка Білорусь, Мінськ, 2018); Всеукраїнських семінарах-нарадах керівників закладів загальної середньої освіти України з проблем олімпійської освіти (Київ, 2016–2018); науково-практичних конференціях та круглих столах кафедри історії та теорії олімпійського спорту (Київ, 2015–2017).

Автореферат і публікації повністю відображають зміст дослідження за темою «Культурна спадщина олімпійського руху в системі олімпійської освіти», що дає підстави вважати кваліфікаційну роботу відповідною вимогам Міністерства освіти і науки України до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.01 – «олімпійський і професійний спорт».

5. Зауваження і недоліки дисертаційної роботи та автореферату

Принципових зауважень щодо змісту та оформлення дисертації та автореферату немає. До неприципових і очевидно дискусійних зауважень відносяться такі:

1. Текстовий матеріал, що представлено у підрозділі 3.2. «Досвід художньо-естетичного виховання підлітків в процесі освітньої діяльності школи», доцільно оформити в таблиці, що сприятиме його кращому сприйняттю.

2. У підрозділ 3.5. «Місце культурної спадщини олімпійського руху в освітньому просторі України в рамках реалізації олімпійської освіти» доцільним є представлення ширшого і глибшого обсягу інформації щодо діяльності Олімпійської академії України в напрямку збереження культурної спадщини олімпійського руху, враховуючи, що діяльність ОАУ у зазначеному напрямі

визнано Міжнародною олімпійською академією однією з найкращих серед інших олімпійських академій світу.

3. З тексту дисертаційної роботи не зрозуміло, які саме нормативно-правові документи проаналізовано для вивчення проблеми висвітлення культурної спадщини олімпійського руху в освітньому процесі учнів закладів загальної середньої освіти.

4. Доцільним було б включити іноземну мову до переліку предметів, у процес викладання яких інтегрувалися матеріали, пов'язані з культурною спадщиною олімпійського руху, під час дослідження.

5. У дисертаційній роботі зустрічаються окремі орфографічні та стилістичні неточності.

6. Загальний висновок

Дисертаційна робота «Культурна спадщина олімпійського руху в системі олімпійської освіти» є самостійною завершеною науково-дослідною роботою кваліфікаційного характеру, яка повною мірою відповідає вимогам пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор Кроль Ірина Миколаївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.01 – «олімпійський і професійний спорт».

Відгук підготувала:
кандидат педагогічних наук,
професор, заступниця директора
з навчально-методичної роботи
Львівського училища
фізичної культури

О. М. Вацеба